

Бойко О. П.

доцент кафедри кримінального процесу
та стратегічних розслідувань
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ

24.02.2022 року відповідно до указу Президента № 64/2022 у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, було введено воєнний стан по всій території України [1]. В зв'язку з цим постали нові виклики для слідчих Національної поліції України під час розслідування воєнних злочинів та взаємодії з представниками Збройних сил України

Водночас, в умовах воєнного стану, для ефективності досудового розслідування така взаємодія слідчих Національної поліції України з представниками Збройних сил України під час розслідування воєнних злочинів може відбуватися при необхідності отримання інформації від підрозділів ЗСУ по наданим запитах, залучення військових у якості спеціалістів для проведення огляду місця події чи необхідності проведення їх допиту та ін.

У зв'язку з цим у слідчих виникають певні труднощі, що перш за все пов'язане з різними функціями діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України та підрозділів ЗСУ.

Так, відповідно до розділу 3 наказу МВС України «Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України» від 06.07.2017 року № 570 однією із функцій слідчих підрозділів є усебічне, повне і неупереджене дослідження обставин кримінального провадження, виявлення як тих обставин, що викривають, так і тих, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставин, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надання їм належної правової оцінки та забезпечення прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень [2]. Тобто, на слідчих Національної поліції України покладається функція розслідування.

В свою чергу згідно ст. 1 ЗУ «Про Збройні Сили України» функціями військових ЗСУ є: оборона України, захист суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності [3].

Все це призводить до розбіжностей розуміння військовослужбовцями ЗСУ окремих норм кримінального процесуального законодавства України щодо порядку збору доказів під час розслідування воєнних злочинів, що в

подальшому може призвести до визнання зібраних доказів недопустимими. Також це пов'язано з відсутністю спільного наказу МВС України та МО України який би визначав порядок взаємодії слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України під час розслідування воєнних злочинів.

Звісно, що означена проблема потребує дослідження та вдосконалення взаємодії слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України під час розслідування воєнних злочинів.

Виходячи з аналізу норм КПК України, можна виділити наступні процесуальні форми взаємодії слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України під час розслідування воєнних злочинів: 1) взаємодія слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України на початку досудового розслідування; 2) взаємодія слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України при направленні запитів в порядку ст. 93 КПК України; 3) взаємодія слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України при проведенні СРД; 4) ін.

Спробуємо розкрити зміст першої форми щодо взаємодії слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України на початку досудового розслідування.

Відповідно до ч. 3 ст. 214 КПК України на початку досудового розслідування, тобто до внесення відомостей до ЄРДР єдина слідча (розшукова) дія, яка може проводитися по воєнним злочинам є огляд місця події.

Згідно ч. 3 ст. 237 КПК України слідчий для участі в огляді місця події може залучити спеціаліста з метою одержання допомоги з питань, що потребують спеціальних знань [4].

Для проведення огляду місця події, зокрема в районі лінії бойового зіткнення або на звільнених від окупації територіях України, у слідчого існує потреба у залученні військовослужбовців ЗСУ як спеціалістів, які мають відповідні навички, а саме:

1) військовослужбовців, які мають навички поводження з вибуховими пристроями та речовинами, – як спеціалістів при проведенні слідчих (розшукових) дій з огляду вибухових пристроїв, речовин, снарядів (саперів, артилеристів, представників інженерних підрозділів);

2) військовослужбовців, які мають знання в ракетно-артилерійській сфері, – як спеціалістів при проведенні слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з влучанням ракет та снарядів (військовослужбовців артилерійських підрозділів);

3) військовослужбовців, які мають навички пілотування БПЛА, – як спеціалістів при проведенні слідчих (розшукових) дій, пов'язаних з оглядом масштабних руйнувань, які потребують застосування дронів (представників підрозділів аеророзвідки та інших підрозділів, які мають у своєму складі подібних спеціалістів) [5].

Отже, підсумовуючи вищевикладене, вважаємо для вдосконалення взаємодії слідчих Національної поліції України з представниками Збройних Сил України під час розслідування воєнних злочинів необхідно, прийняти спільний наказ МВС України та МО України, який би визначав організацію та порядок їх взаємодії.

1. Про введення воєнного стану в Україні : указ Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 30.04.2024).

2. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : наказ МВС України від 06.07.2017 року № 570. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text> (дата звернення 30.04.2024).

3. Про Збройні Сили України : Закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1934-12#Text> (дата звернення: 30.04.2024).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 року № 4651-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення 30.04.2024).

5. Взаємодія Збройних сил України з органами досудового розслідування під час фіксації обставин вчинення злочинів, пов'язаних зі збройною агресією проти України: практич. Порадник Когут А. А., Старостін О. Ю., Тимофеев А. О., Членов М. В. Х. : ІПЮК для СБУ. 2023. 56 с.

Бразалук В. П.

слухач магістратури ННІП ПФПНП

Федченко В. М.

професор кафедри кримінального

процесу та стратегічних розслідувань

ННІП ПФПНП Дніпровського

державного університету

внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ЩОДО ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Введення воєнного стану в Україні у зв'язку з російською агресією призвело до необхідності адаптації кримінального процесуального законодавства до нових реалій. Одним із ключових аспектів, що зазнав змін, є порядок початку досудового розслідування. Саме тому варто розглянути особливості початку досудового розслідування в умовах воєнного стану, включаючи законодавчі зміни, практичні аспекти та проблемні питання.

Основним нормативно-правовим актом, що регулює кримінальне провадження в Україні, є Кримінальний процесуальний кодекс України (КПК